

vlaams netwerk
van verenigingen
waar armen
het woord
nemen

onder andere(n)

Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen vzw
Aromagebouw / Vooruitgangstraat 323 bus 6 (3de verdieping) / 1030 Brussel /
tel. 02-204 06 50 / fax. 02-204 06 59
info@vlaams-netwerk-armoede.be / <http://www.vlaams-netwerk-armoede.be>

Memorandum Vlaamse verkiezingen 2009

Cultuur, sport en vrije tijd

DE INVOERING VAN EEN ALGEMENE VRIJETIJDSCAART

Om het recht op cultuur, sport en vrije tijd te kunnen beoefenen, dienen drie zaken samen verwezenlijkt worden:

- een financieel niet stigmatiserend Vlaams kortingsstelsel
- het vervullen van (praktische) randvoorwaarden
- een goede toeleiding (zie volgend punt)

Deze drie zaken zijn ons inziens onlosmakelijk verbonden, en alle drie levensnoodzakelijke voorwaarden om tot cultuurparticipatie te kunnen komen.

In verschillende Vlaamse steden en gemeenten bestaan er allerlei diverse kortingsvormen. Deze geven mensen in armoede vaak de kans om aan een gunstig tarief deel te nemen aan sport, cultuur en andere vrijetijdsactiviteiten. In een aantal steden en gemeenten zijn de ervaringen daarmee heel positief. Wel blijft het een enorme beperking dat deze kortingsvormen vaak enkel gelden voor een beperkt aantal activiteiten binnen de grenzen van deze stad of die gemeente. Daarnaast ontbreekt een dergelijk systeem nog in de meerderheid van steden en gemeenten. Reeds jaren pleiten wij voor een algemeen niet stigmatiserend kortingsstelsel, een algemene vrijetijdskaart die in heel Vlaanderen gebruikt kan worden. Dit systeem dient het mogelijk te maken dat mensen in armoede financiële en andere drempels kunnen overwinnen en daardoor kunnen participeren aan sport, cultuur en vrije tijd. Wij vragen dat dit op het eind van deze legislatuur verwezenlijkt is.

Participatie aan cultuur, sport en vrije tijd wordt voor mensen in armoede niet altijd bemoeilijkt door de financiële drempel van de toegangsprijs. Diverse andere randvoorwaarden dienen ook vervuld te worden. Twee randvoorwaarden die hierin een heel belangrijke rol spelen zijn mobiliteit en kinderopvang. Deze zaken vallen ook onder de bevoegdheid van de Vlaamse regering. De diverse bevoegde ministers dienen hiertoe hun verantwoordelijkheid op te nemen en hun beleid op elkaar af te stemmen. Er dient onderzocht te worden of deze meegenomen kunnen worden in het systeem van de vrijetijdskaart of hoe dit afzonderlijk gegarandeerd kan worden.

- *HET INVOEREN VAN EEN ALGEMENE VRIJETIJDSCAART IN VLAANDEREN TIJDENS DE VOLGENDE LEGISLATUUR*

DE ONDERSTEUNING VAN DE TOELEIDING NAAR CULTUUR, SPORT EN VRIJE TIJD

Het wegwerken van financiële en praktische participatiedrempels heeft geen zin zonder de nodige investeringen in toeleiding. Met toeleiding worden alle initiatieven bedoeld die de niet-materiële participatiedrempels wegwerken. Toeleiding gebeurt op maat van mensen in armoede en bestaat in het ideale geval uit promotie – informatie – begeleiding – nabespreking of bijsturing.

Dit tijdsintensieve traject wordt vaak opgenomen door de verenigingen (bv met een activiteitenkalender), maar is ook de verantwoordelijkheid van de vrijetijdssector (aandacht voor diversiteit in publiekswerking) en gebeurt liefst in samenwerking (cultuurcafés, buurtsport...). Kwalitatieve toeleiding is immers een gedeelde verantwoordelijkheid van vraag- en aanbodkant.

- *INVESTEREN IN KWALITATIEVE TOELEIDINGSINITIATIEVEN MET RUIMTE VOOR SAMENWERKING VAN SOCIALE EN VRIJETIJDORGANISATIES*

RUIMTE VOOR LAAGDREMPELIGE EN DUURZAME SOCIAAL-ARTISTIEKE PROJECTEN

Een stap verder dan participatie of deelnemen is representatie of deelhebben. Sociale integratie door cultuurparticipatie is al een succesverhaal sinds de projectoproep Art23 van de Koning Boudewijnstichting in 1996. Sindsdien is de formule uitgegroeid tot een 'sector' binnen het cultuurbeleid. Laagdrempelige, langdurige trajecten vanuit verenigingen en sociale organisaties botsen in deze evolutie echter op te hoge artistieke en administratieve normen. Alternatieve subsidiëring is dan weer meestal projectmatig en verplicht 'vernieuwend'.

We vragen een hernieuwde focus op de essentie van sociale integratie door middel van actieve cultuurparticipatie (zelf creëren in alle mogelijke betekenissen). We zijn ervan overtuigd dat dit een gedeelde verantwoordelijkheid tussen cultuur en welzijn is.

- *RUIMTE VOOR LAAGDREMPELIGE EN DUURZAME SOCIAAL-ARTISTIEKE INITIATIEVEN VAN DE MENSEN IN ARMOEDE ZELF*

HET MEER TOEGANKELIJK MAKEN VAN SPORT

De participatie van mensen in armoede aan sportactiviteiten algemeen en sportclubs in het bijzonder is nog steeds heel laag. Dit heeft vaak te maken met de hoge drempels, verwachtingen en eisen die gesteld worden om te kunnen deelnemen. De Vlaamse overheid dient de sector, in het bijzonder de federaties te stimuleren om hun werking laagdrempeliger te maken. Het (al dan niet) gesubsidieerde aanbod mag niet enkel gericht zijn op competitie, maar moet ook meer ruimte bieden voor de recreatieve sporter.

Momenteel kunnen de gemeenten beroep doen op heel wat middelen voor het stimuleren van sportbeoefening bij verschillende groepen, oa. in het kader van het 'Sport voor allen-decreet'. De gemeenten moeten met een aantal zaken rekening houden bij het besteden van de middelen. Dit wil zeggen dat gemeentes die daarvoor kiezen in principe de helft van het beschikbare budget kunnen aanwenden zodanig dat het mensen in armoede ten goede komt. Maar gemeenten kunnen er evengoed voor kiezen om de middelen volledig aan andere groepen en ander zaken te besteden.

De toegankelijkheid op financieel (naast de lidgelden gaat het hier ook over aankoop van de nodige kledij, ...), fysiek, praktisch, psychologisch, ... gebied van het bestaande sportaanbod dient waar nodig bijgestuurd te worden. Hiertoe moeten zowel de lokale overheden, de federaties, de sportdiensten, schoolsport, Bloso, ... op hun verantwoordelijkheid gewezen worden. Samen dient er aan plan van aanpak opgemaakt te worden om de toegankelijkheid te garanderen.

- *ER WORDT EEN PLAN VAN AANPAK INZAKE HET VERBETEREN VAN DE TOEGANKELIJKHEID VAN HET BESTAANDE SPORTAANBOD UITGEWERKT EN UITGEVOERD*

Bij de realisatie van nieuwe en de renovatie van oude sportinfrastructuur zien we een duidelijke trend om te werken via een publiek private samenwerking. De ervaring leert ons echter dat projecten die tot stand komen via een publiek private samenwerking niet steeds toegankelijk zijn of blijven voor mensen in armoede. Dit is volgens ons dan ook niet zonder gevaren voor de realisatie van een toegankelijk sportbeleid. De mogelijkheid bestaat dat de eis voor een rendabele infrastructuur groter is dan de sociale bekommernissen, en dat bijvoorbeeld scholen en professionele clubs meer welkome gasten zijn dan Buurtsport en mensen in armoede. De hoge toegangsprijs en huurprijs van de nieuwe en gerenoveerde infrastructuur zullen een onoverkomelijke drempel zijn. Ook de omgeving en bijkomende eisen die vaak gesteld worden aan materiaal, schoenen, kledij, ... creëren vaak nieuwe uitsluiting.

- *BIJ HET TER BESCHIKKING STELLEN VAN MIDDELEN VOOR SPORTINFRASTRUCTUUR MOETEN BIJKOMENDE GARANTIES GEËIST WORDEN ZODAT DE TOEGANKELIJKHEID VAN NIEUWE EN GERENOVEERDE SPORTINFRASTRUCTUUR VOOR IEDEREEN GEGARANDEERD WORDT EN BLIJFT.*

EEN GRONDIGE EVALUATIE EN EVENTUELE BIJSTURING VAN HET PARTICIPATIEDECREET

In de huidige legislatuur kwam het participatiedecreet tot stand met het oog op het verbeteren van de participatie van kansengroepen aan sport, cultuur en vrije tijd. Het Vlaams Netwerk vindt het aangewezen dat er een grondige evaluatie van de dit decreet komt, met betrokkenheid van doelgroeporganisaties, zodat er indien nodig bijstellingen kunnen gebeuren.

- *EEN GRONDIGE EVALUATIE VAN HET PARTICIPATIEDECREET MET BETROKKENHEID VAN DOELGROEPORGANISATIES. INDIEN NODIG WORDEN DE NODIGE BIJSTURINGEN GEDAAN*

EEN GEDEELDE VISIE OP VAKANTIEPARTICIPATIE

Het succes van het Steunpunt Vakantieparticipatie illustreert een grote vraag naar toegankelijke ontspanningsmogelijkheden. Verenigingen zijn (tevreden) gebruikers van het Steunpunt, maar worden geconfronteerd met een aantal onduidelijkheden op vlak van toerisme en vakantieparticipatie voor mensen in armoede. Verschillende actoren (NMBS, De Lijn, de provincie, de vakantie-industrie, het OCMW, ...) hanteren verschillende normen en principes, wat het in de praktijk soms erg moeilijk maakt.

- *EEN GEDEELDE VISIE OP VAKANTIEPARTICIPATIE DOOR MIDDEL VAN EEN OVERLEG TUSSEN ALLE BETROKKEN ORGANISATIES EN BESTUURSNIVEAUS*